

bleven berørt, enten idag af den ærede Ordfører, eller tidligere af det ærede Medlem, der førte Ordet ved Lovforslagets Fremlæggelse. Det vil nemlig erindres, at vi i nærværende Samling have vedtaget et Lovforslag, som angik Fæstes Overgang til Selveiendom paa private Godsfer, og naar man sammenligner dette Forslag, der nu er gaaet herfra til et andet Sted, hvor det er samlet til sine Fædre, med det Forslag, der nu foreligger, da fremtræder tydeligt en væsentlig Forskjel. I det her foreliggende Forslag gaaes der, som det synes mig, langt lempeligere frem mod Eierne af Fæstegodsset end i det tidligere vedtagne Forslag, og jeg skal i den Henseende tillade mig at fremhæve et Par Momenter. Efter dette Forslag sælges kun til Arvefæste, med en vis bestemt Canon, og den ærede Ordfører har idag udtalt, at man derved søgte at sikke Stiftelserne hvad de til enhver Tid maatte behøve; det synes altsaa, at han anser den fastsatte Canon for at være gunstigere for Eierne end fuldstændig Udbetaling. Det falder dernæst i Minde, at der ved dette Forslag gives en kort Tidsfrist, inden hvilken Fæsteren skal have bestemt, om han vil overtage Gaarden til Eiendom eller ikke, medens han efter det allerede vedtagne Forslag kunde begjære den til Eiendom, naar han fandt det belejligt for sig. Det kunde imidlertid synes, som om Staten dog maatte have en friere Raadighed over det Fæstegods, hvorom der her handles, end over det private, og jeg vil derfor rette den Opfordring til den ærede Ordfører eller til de ærede Forslagsstillere i det Hele at udtale, hvorfor de have troet at maatte gaae lempeligere frem ligeoverfor offentlige Stiftelser, end man tidligere er gaaet ligeoverfor private Eiere.

Monrad: Jeg troer dog, at de Bemærkninger, der ere fremkomne fra den sidste ærede Taler, berøe noget paa en Misforstaaelse. Hvad enten man vælger Formen af Arvefæste eller Selveiendom, vil jo dog Taxationen udtrykke Stedets virkelige Værdi; thi, enten man gjør en Deel af Kjøbesummen til en Canon eller man gjør det Hele til en Capital, saa vil jo derved Eiendommens virkelige Værdi

fremkomme. Meningen er jo ikke, at den, der faaer Gaarden til Arvefæste, skal enten betale Mere eller slippe billigere end den, der faaer Gaarden til Selveiendom eller omvendt, men Begge skulle betale Gaardens virkelige Værdi. Naar man nu her med Hensyn til offentlige Stiftelsers og beneficeret Gods har bestemt, at det skal gaae over til Arvefæste, da har man ikke troet derved at bringe Stiftelserne i en slettere Stilling, end om Stederne gif over til Selveiendom. Der er jo forøvrigt i dette Punkt forskellige Meninger imellem den ærede Rigsdagsmand (Tscherning), der først tog Ordet paa Forslagsstillernes Vegne, og flere af os Andre, idet han nemlig antager, at Arvefæste i og for sig er det Heldigste for Dieblisset, medens jeg derimod maa tilstaae, at jeg troer, at Selveiendom, naar Spørgsmaalet betragtes fra de reent private Interessers Standpunkt, er det heldigste. Men ligeoverfor Afhændelsen til Brugere forekommer det mig ikke, at der er nogen Forskjel; thi, dersom det er Tilfældet, at en saadan paa Eiendommen hvilende Canon forringer dens Værdi, ikke alene med sit eget Beløb capitaliseret, men tillige derved, at der hviler en sliq fast Byrde paa Eiendommen, saa faaer jo ogsaa Brugeren, der kjøber Gaarden, Eiendommen for en billigere Kjøbesum, end om den var gaaet over til at være Selveiendom. Hvad det andet Punkt angaaer, som den ærede sidste Taler omtalte, da forekommer det mig ogsaa, at dette ligger aldeles i Sagens Natur. Loven om det private Fæstegods Overgang til Selveiendom er jo ikke en tvingende Lov i den Forstand, at den bestemmer, at der skal sælges til Selveiendom, den aabner kun en Afgang til, at Fæsterne kunne faae deres Steder til Selveiendom. Derfor kunde man i den bestemme en saadan almindelig Taxation, som deri omhandles, og forlange af Vedkommende, at han derefter inden en vis Tid skulde erklære sig; men der var jo ikke nogen Anledning til at foranstalte dette med Hensyn til de offentlige Stiftelser, hvor Staten jo staaer i et andet Forhold, som gjør, at den er velberettiget til paa en afgjørende Maade at fremme Selveiendom. Forøvrigt maa jeg bemærke, at jeg finder denne hele Sammenstilling